

L. d. Progreso

REDACTIE-
COMITÉ

G. P. DE BRUIN
G. J. DEGENKAMP
W. F. KRUIT

**STUDIEBLAD VAN DE BOND
VAN ARBEIDERS-ESPERANTISTEN**
IN HET GEBIED VAN DE NEDERLANDSE TAAL
f 2.- per jaar; f 1.50 voor leden van F.L.E.
Postgiro 331133

H. KUYT
JAC. LEM JR.
H. VAN LIER
J. VAN SCHEEPEN
H. VELTHOVE

REDACTIE EN ADM.: G. J. DEGENKAMP, ROELANTSTRAAT 4, AMSTERDAM-W.

Al niaj legantoj ni deziras en la nova jaro multe da prospero, sed ankaŭ da entuziasmo, studemo, persisto kaj varba fervoro.

EEN DRINGEND BEROEP

Dat het verschijnen van L.P. de laatste drie jaren onze Bond financiële offers gekost heeft, is voor niemand een geheim. Die offers bracht de Bond met genoegen, omdat het belang van ons studieblad boven alle twijfel staat. Om L.P. in zo ruim mogelijke kring te verbreiden, is ook de abonnementsprijs zeer laag gehouden, eigenlijk te laag, maar wij hoopten, dat juist dit voor ieder een aansporing mocht zijn zich op ons blad te abonneren.

Wel is het aantal abonné's gestegen, doch niet in die mate als wij verwacht hadden. Het zal ieder duidelijk zijn, dat wij, met het oog op de vele economische moeilijkheden waarmee onze Bond zowel als de gehele Esperanto-beweging te kampen heeft, niet steeds door kunnen gaan met ieder jaar grote financiële offers te brengen, als van de zijde van vele leden en verscheidene afdelingen het belang van een studieblad niet voldoende wordt ingezien.

Wij hebben daarom besloten, dat L.P. alleen dan verder zal verschijnen, als de kosten volkomen gedekt worden. Dat is mogelijk, als de abonnementsprijs met 25 cts verhoogd wordt en wij over minstens 1500 abonné's beschikken. De geringe prijsverhoging zal zeker voor niemand een beletsel zijn. Maar een dringend beroep doen wij, vooral op de afdelingen die zich tot nu toe niet actief getoond hebben, om mee te helpen de 1500 te bereiken. Ver zijn wij er niet van af! Als iedere afdeling zich even inspant, zijn wij er.

Onze vorige oproep heeft tot resultaat gehad, dat een vijftal afdelingen onmiddellijk zorgden voor een honderdtal nieuwe abonné's. Wat zij vermochten, vermogen ook de andere. Men bedenke, dat er veel op het spel staat. Van vele zijden bereiken ons voortdurend bijvalsbetuigingen met ons werk en uitingen van tevredenheid met de inhoud van ons blad, zelfs uit het buitenland. Meent men zelf geen tijd te hebben voor studie, en daarom L.P. niet nodig te hebben, dan bedenke men, dat men door zich afzijdig te houden mede oorzaak zou kunnen zijn, dat ook anderen L.P. moeten missen, anderen, die het studieblad wél nodig hebben. Wij doen daarom ook een beroep op uw solidariteitsgevoel met die anderen. Wij zullen u niet vervelen met het citeren van de vele instemmingen die ons bereiken. Een enkel zinnetje uit een brief van een bestuurslid van een kleine afdeling mag niet onvermeld blijven; het geeft de opvatting van velen weer: „L.P. moet behouden blijven; zonder L.P. hebben wij geen gelegenheid meer tot studie.”

Nog één verzoek: voldoet uw abonnementsgeld vóór 1 Febr. a.s. Als op die datum het gestelde aantal: 1500 bereikt is, gaan wij door; zo niet...., maar laten wij daarover niet praten. Wij vertrouwen op uw aller medewerking!

La abonmonojn por 1949a oni bonvolu sendi al ni nepre antaŭ la 1a de Februaro.

POR KOMENCANTOJ

H. Kuijt.

Vertalingen zende men voor de 10e van de volgende maand aan het redactie-adres Roelantstraat 4, Amsterdam-W.

De richting.

In Esperanto gebruikt men de 4e naamvals-n niet slechts bij bepalingen zonder voorzetsel, maar ook wel bij bepalingen met voorzetsel. In het laatste geval heeft men dan met een richtings-n te doen. Deze n plaatst men achter de woorden, die de plaats noemen waarheen iemand of iets zich richt, m.a.w. achter woorden die het doel der richting noemen. De zin: *Oni promenas en la urbo* betekent: dat men in de stad is en daar wandelt. De zin: *Oni promenas en la urbon* betekent: dat men bij het begin der handeling buiten de stad is en bij het einde van de handeling in de stad. Het woord „urbon” noemt hier het doel van de richting. Deze n dient dus om het verschil van betekenis uit te drukken tussen de eerste en de tweede zin. Men gebruike de richtings-n alleen bij die gevallen, waar het weglaten aanleiding kan geven tot misverstand; dus niet waar deze maar enigszins gebruikt zou kunnen worden. Dr. Zamenhof raadt aan, geen richtings-n te gebruiken, als twijfel uitgesloten is. Men bestudere het verschil in betekenis tussen de zinnen A en B.

A. *La birdo flugas en la kaĝo*. De vogel vliegt in de kooi. (Zij is in de kooi en vliegt). B. *La birdo flugas en la kaĝon*. De vogel vliegt de kooi in. (Zij is aanvankelijk buiten de kooi, maar vliegt daar in). Opm. In de Nederl. zin onder B. heeft men de woordorde gewijzigd, om het verschil in betekenis uit te drukken; dit doet men echter lang niet altijd, hetgeen blijkt uit volgende voorbeelden. Hoe precies kan men zich daarentegen in Esperanto uitdrukken. A. *La kato saltas sur la tablo*. De kat springt op de tafel. (Zij is reeds op de tafel en springt). B. *La kato saltas sur la tablon*. De kat springt op de tafel. (Zij staat aanvankelijk op de vloer en springt op tafel). A. *La muso kuras sub la ŝranko*. De muis loopt onder de kast. B. *La muso kuras sub la ŝrankon*. De muis loopt onder de kast. Opm.: Men lette op de Nederl. zinnen, die naar vorm precies dezelfde zijn, doch twee betekenissen kunnen hebben. A. *Li saltas inter siaj amikoj*. Hij springt tussen zijn vrienden. B. *Li saltas inter siajn amikojn*. Hij springt tussen zijn vrienden in. A. *Johano, iru apud la ĉaro!* Jan, ga naast

de kar lopen! (Jan is reeds naast de kar; men wenst nu, dat hij gaat lopen). B. *Johano, iru apud la ĉaron!* Ja, ga naast de kar lopen. (Jan loopt achter de kar, men wenst nu, dat hij er naast gaat lopen).

In deze voorbeelden ziet men, dat de richtings-n zich hecht achter concrete (waar te nemen met een der zintuigen) zelfstandige naamwoorden. Natuurlijk komt deze n ook achter bijbehorende bijvoeglijke naamwoorden, bijv.: *Mi naĝis trans la larĝan riveron*. Ook wel achter voornaamwoorden; deze komen immers voor een naamwoord in de plaats, bijv.: *Venu antaŭ min*. Voorts achter bijwoorden die een plaats noemen: *Iri tien. Veni eksteren. Vojaĝi norden. Veni hejmen. Iri supren*, enz.

Bij woorden als: *renkonte, returne, ree, plue*, is het gebruik der richtings-n niet juist. Deze woorden noemen geen plaats waarheen een richting is. Na vele voorzetsels kan deze n voorkomen, echter nooit na de voorzetsels: „al, ĝis, de, el”, daar deze op zichzelf reeds een richting naar of van een plaats uitdrukken. Na „preter” en „tra” is de richtings-n vrijwel overbodig. Deze woordjes geven zelden aanleiding tot misverstand.

Ter vertaling. Opgave 1.

Het kind werpt de bal tegen het raam. Na een lange reis kwam Vader thuis. Om vijf uur gaan de arbeiders de fabriek uit. „Waar gaat U heen?” „Ik ga het bos in; 't is daar mooi.” Men bouwde een brug over het kanaal. „Jan, hang je jas in de kast en leg je hoed op de plank!” „Mijn jas hangt al in de kast, Vader, maar mijn hoed heb ik vergeten.” Over de rivier woont mijn broer. „Blijf niet thuis bij zulk mooi weer; ga naar buiten!” Buiten is het prachtig. Door mijn grote haast vergat ik te betalen, de kellner liep mij achterna. Ganzen lopen achter elkaar.

Vertaling van opgave 11.

La prezentado en la teatro estas laŭdinda. Li estas nefidinda 1) viro. La knabino portas 2) ridige 3) malgrandan ĉapeleton. Johano pasigis 4) sian ferion 5) en pentrinda ĉirkaŭaĵo 6). Estas bedaŭrinda, ke multaj homoj ankoraŭ ne parolas Esperanton. Estas rekomendinda, 7) studi 8) ĉiutage 9). Estas dezirinda, legi tre multe. Dum mia vojaĝo mi vidis multajn vidindaĵojn 10). La konversaciaj vesperoj estas vizitindaĵoj 11).

1) Niet; *malfidinda*; vergelijk: *fidinda* — het vertrouwen waard, *nefidinda* —

DE EXAMEN-VAKKEN

5. Geschiedenis en beweging.

Dit vak is nu niet bepaald het meest geliefde bij de a.s. examencandidaten. Dat is te begrijpen: als men Esperanto leert, dan wil dat nog niet zeggen, dat men zich interesseert voor zijn geschiedenis en de verschillende organisaties op dat terrein. Vandaar, dat vele kandidaten tegen dit deel van het examen opzien. Vooral als men zelf geen deel heeft genomen aan de beweging en het organisatieleven, zijn deze onderwerpen ons vreemd, en het kost moeite zich in een vreemd onderwerp als dit in te werken. Men zou dus menen, dat de a.s. kandidaten zich over het algemeen met bijzondere zorg op dit vak voorbereiden.

Het tegendeel blijkt waar te zijn. Op de examens blijkt, dat vele kandidaten zelfs de meest belangrijke feiten niet kennen.

Uit het bovenstaande zou men concluderen, dat men dit vak vaak onderschat. In werkelijkheid wordt het overschat. Wij zullen daarom trachten de zaak recht te zetten.

Van de A-candidaat wordt geen ruime kennis van geschiedenis en organisatie geëist. Hij behoeft dus geen massa namen, feiten, jaartallen en instellingen uit het hoofd te leren. Wat hij weten moet zijn slechts enkele bijzonderheden uit de geschiedenis van Esperanto, betreffende de auteur, het ontstaan van de

taal, de voornaamste congressen en congresbesluiten, de belangrijkste organisaties als Academie (vroeger Taalcomité), U.E.A., S.A.T., I.K.U.E. en de organen van die bonden. Ook van de beweging in ons eigen land moet men een weinig op de hoogte zijn. Van andere kunsttalen als Volapük en Ido worden slechts enkele bijzonderheden geëist.

Het spreekt vanzelf, dat een georganiseerd esperantist geacht wordt zijn eigen beweging het best te kennen. Maar die kennis mag de andere stromingen niet uitsluiten. Het is bijvoorbeeld onvolgende, als een lid van N.K. nog nooit van S.A.T. gehoord heeft, of andersom. En toch zijn zulke gevallen niet zeldzaam. Het is wenselijk, dat de cursusleiders in de verschillende verenigingen aan deze noodzakelijkheid wat meer aandacht besteden.

Voor dit examenvak verdiepen we ons niet in een uitvoerig werk. Het meest praktische boekje hiervoor is „Wat de A-candidaat van de geschiedenis van Esperanto weten moet” van W. F. Kruit. Dit boekje bevat meer dan genoeg stof voor de kandidaat. Werkt het aandachtig door, onthoudt de belangrijke feiten en breekt u vooral niet het hoofd over jaartallen. Van veel meer belang zijn doel en strekking van organisaties, instellingen, besluiten en gebeurtenissen.

FAVORA ARANGO POR KOLEKTIVAJ ABONOJ.

Por sekcioj kiuj abonas L.P. kolektive por ĉiuj siaj membroj (geedzan paron ni konsideras kiel unu) ni fiksas specialan abontarifon. Ili pagu po f 1.35 jare. Administracio

het vertrouwen niet waard, *malfidinda* — het wantrouwen waard. 2) Beter dan: *sarhavi*; men geve altijd de voorkeur aan een mooi woord boven een minder mooie samenstelling. 3) Ook: *ridivan ĉapeleton*. Minder juist is: *ridinde*. Hoewel „ridi” ene onovergankelijk werkwoord is, ontmoet men vaak, ook in de allerbeste literatuur, de samenstelling „ridinde”. Deze overschrijding der regels veroorlooft men zich om een aparte nuance uit te kunnen drukken van het grondbegrip „ridi”. *Ridinde* = belachenswaardig, wat niet hetzelfde is als: belachelijk (de lachlust opwekkend) = *ridige*. 4) Niet: *pasis*; „pasi” is een onovergankelijk werkwoord, bijv.: *La tempo pasas*, maar: *Oni pasigas la tempon*. 5) Ook: *libertempon*. 6) Niet: *pejzaĝo* (vooral niet: *pejzajo*), d.i. landschap. 7) Niet: *por studi*; *por* = ten behoeve van, bijv.: *Estas, rekomende-*

dinde, studi ĉiutage por spertigi. 8) Niet: *ke oni studas ĉiutage*; wel mag men vertalen, indien men de voorkeur geeft aan het gebruik van een voegwoord:, *ke oni studu ĉiutage*. 9) Ook: *ĉiun tagon*. 10) Ook: *multe da vidindajoj*, maar dan zonder n, „da” is een voorzetsel. 11) Niet: *konversaciaj vesperoj estas indaj viziti ilin*. Deze zin zou moeten bestaan uit twee volzinnen, bijv.: *La konversaciaj vesperoj estas indaj, oni vizitu ilin. Viziti ilin* is geen complete zin. Wel kan: . . . *estas indaj por vizito*. Zo'n vorm is echter niet aan te bevelen. Men lere een juist gebruik van de achtervoegsels te maken.

Beoordeling: J. R. te A. 9, H. de B. te R. 6, G. A. te R. 10, Stelano 7, C. v. B. te S. 10, Pasero 8, Astor 9, A. A. D. te Z. 7, A. B. te A. 10, L. H. P. te R. 7.

DE KOMENCANTO AL PROGRESANTO

Bij de intrede van het nieuwe jaar aan alle trouwe lezers onze beste wensen; tevens een hartelijk welkom aan de, naar wij hopen, vele nieuwe abonné's, die het voortbestaan van L.P. zullen mogelijk maken.

Wij zullen trachten in de komende rubrieken de beoefenaars meer vertrouwd te maken met de betekenis van woorden en uitdrukkingen, die men in het dagelijks leven ontmoet. Dus met hernieuwde moed voorwaarts! Jac. Lem.

Opgave 1. Vertaal in Esperanto:
DE GELIJKENIS VAN DE 1) OLIFANT.

Enige monniken redetwisten over theologische vraagstukken. Raja 2) Ananda vroeg aan Boeddha (*Budao*), wie van hen gelijk had.

Boeddha antwoordde, door de volgende gelijkenis te vertellen:

In dezelfde stad Savatthi, waar wij ons thans bevinden, leefde eens een raja.

De raja liet een man komen en beval hem alle blindgeborenen uit Savatthi bijeen te roepen.

„Uitstekend, heer”, antwoordde de man en gehoorzamen aan de raja riep hij alle blindgeborenen samen, waarna hij de raja meedeelde: „Heer, alle blinden, die zich in Savatthi bevinden, zijn bijeen.” „Vertoon (dan) aan die blinden een olifant.”

De man zei: „Blinden, hier (*jen*) is een olifant.” Aan een van hen liet hij de kop van het dier voelen (laten voelen = *palpigi*); aan een ander een oor; aan weer (*ankoraŭ*) anderen de slaganden (*dentegoj*), de slurf, de poten, de rug, de staart met het staartpluimpje (*kun la hartufo*), telkens zeggend: „Dit is een olifant”.

Toen ging die man naar de raja en zeide tot hem: „Heer, ik heb de blinden de olifant getoond; doe (*agu*) naar uw goeddunken (*bontrovo*).”

De raja ging naar de blinden en vroeg aan ieder van hen of hij de olifant had gezien.

Allen antwoordden: „Ja, heer!” „Vertelt me, blinden, wat voor een ding (*objekto*) een olifant is.”

Hij, die de kop had betast, zeide: „Heer, een olifant lijkt op een vat.” En de gene, die slechts het oor had betast, antwoordde: „Heer, een olifant lijkt op een wankorf 3)”. Zij, die de slaganden betastten, zeiden, dat een olifant geelk op een kouter 4), maar zij, die de slurf betastten, zeiden, dat hij meer op een ploeg geelk. Anderen noemden de olifant een graanschuur, want zij hadden

de buik betast, weer (*ankoraŭ*) anderen, die een poot betastten, meenden, dat het een zuil was, en zij, die de staart hadden bevoeld, verzekerden, dat het een touw of een bezem was.

Toen begonnen zij ruzie te maken en te schreeuwen: „t Is zoals ik heb gezegd!” „Je begrijpt er niets van!” „Een olifant is helemaal niet zo!” „Zo is hij wel!”

Dan begonnen zij elkander te beledigen en te vervloeken, totdat zij tenslotte handgemeen begonnen te worden (*komencis interbatali*).

„Toen, monniken, verheugde de raja zich over wat hij aanschouwd had (vert.: wat hij zag)”.

- 1) Een gelijkenis is een verhaal met morele strekking (*parabolo*).
- 2) *Raja* of *radja*, een Oosters vorst (*rajao*).
- 3) Een wankorf is een platte mand, waarop men graan uitspreidt. Door wind door die mand te blazen, verwijdert men het kaf (*ventolkorbo*).
- 4) Een kouter is een ploegijzer (*plugfero*).

Vertaling van opgave 13.

VIZITO AL LA AMSTERDAMA
ZOOLOGIA GARDENO (fino).

Malpli specialigitaj, sed ne malpli danĝeraj estas la ursoj. Dikaj, malgracilaj, ĉionmanĝantaj bestoj. Ili iras ne piedfingre kiel la katecaj rabbestoj, sed la tuta plando tuŝas la teron. Ili ne povas suprentiri la longajn ungegojn, kiuj pro la tuŝado kun la tero malakriĝas. Ursoj, kiom ajn malgracilaj ili estas, povas tre bone grimpi kaj naĝi. Dika felo ŝirmas ilin kontraŭ malvarmo kaj malseko. Kiel veraj almuzuloj ili per diversaj gestoj klopodas tiri vian atenton, tiel ke vi, vole nevole, alĵetas al ili (ne povas ne alĵeti al ili) ian frandaĵon. Tamen, estu singarda, ĉar kiom ajn bonkoraj ili ŝajne estas, ili estas nekalkuleble danĝeraj, tiom pli, ĉar ilia mieno rakontas al ni nenion pri la animstato, en kiu ili troviĝas. Plaĉon, scivolon, miron, timon, koleron, ĉion ĉi tion la atenta observanto povas percepti sur la mieno de kateca rabbesto. La senesprima vizaĝo de la urso tamen diras al ni nenion. La blanka urso (arkta urso) vivas en la alta nordo. Ĝia koloro konformiĝas al tiu de la nekaj glacikampoj, en kiuj ĝi vivas. Ĝi estas karnivoro. Kiam pluvglacio aŭ neĝo malfaciligas al ni la iradon sur la stratoj, ni metas duonstrumpojn ĉirkaŭ niaj ŝuoj, por ke ni ne falu. La blanka urso havas hartufojn inter la

TRA NIA LITERATURO

HISTORIO DE NEDERLANDO, de Agostinho da Silva. Tradukis el la portugala lingvo José de Freitas Martins. Denove perleto de literaturo-pliriĉigis la Esperanto-verkaron. Portugala Eldona Rondo, kiu daŭrigis la eldonon de la serio „Enkonduko en la kulturon” meritas laŭdon. La verkinto tre koncize sed superriĝarde prezentas iom pri la historio de Nederlando. Ni ne neglektas rakonti pri la vivcirkonstancoj de la simpla popolo, de la laboristoj, kion oni ĝenerale preterlasas en tiaj verkoj kaj ĉe lerneja instruo.

La tradukinto trafte bone plenumis sian taskon. Le Esperantovesto, kontrolita de la Literatura Komitato de F.L.E., estas bela kaj konforma al la temo. Korekta kaj klara estas la lingvo, flua la stilo. Al tio kontribuas adverbiaj kaj adjektivaj participoj. Trafaj kaj imitindaj estas la jenaj esprimoj: *marĉa kaj danĝera tero forglitiĝis sub iliaj piedoj* (pĝ. 3a). (glibberde weg); *forglitiĝema* (glibberig) *tero* (3); *la nederlandanoj impetis al komercado* (3) (legden zich met energie op de handel toe) *ŝimora* (analizu: fi

(prefikso)mora) *konduto* (6) (onzedelijk gedrag); *la punondo ruliĝis tra tuta N:* (11) (Een vloedgolf van straffen brak over N. los); *doni la baton elekstere* (12) (... van buiten af); *sinseko* de tumultoj (22) (een opeenvolging van opschudding verwekkende gebeurtenissen). Rimarkinda estas la uzo de pronomo: *La francoj povis, ..., tie pesi la librojn, propagandantaj kontraŭ la reĝimo de ilia lando.* (23). La logika subjekto de participo estas la direktivo por la uzo de la poseda pronomo (ilia). Kritikindaj estas: *Ĉiu ... sciis alte (alta) taksi la tutan valoron de la helpo* (4). *Egmont kaj Hoerne estis ekzekutitaj (ctaj)* (11). *Ĉiu nederlandano estis konsiderita (ata) herezulo* (11). Oni prezentas ja ĉion en la imperfekto (onvult. verl. tijd). *Meza kaj suda Amerikoj* (partoj de Ameriko). *La naciaj guidantoj estis tro riĉaj..., ol ke ili povus batali...* (20) (... estis tro riĉaj por inklini al batalo).

Resume: La verketo estas laŭ enhavo leginda kaj laŭ la lingvo tre studinda. H. Kujf.

plandofendoj, kiuj funkcias same kiel niaj duonŝtrumpoj.

Lupoj, hienoj, vulpoj kaj ŝakaloj, vespere de tempo al tempo aŭdigas sian melankolian hurladon (ululadon). Ĉi tiuj bestoj, same kiel la nizoj, falkoj, la diversspecaj strigoj kaj la grandaj rabbirdoj, kiaj agloj, kondoroj, vulturoj k.t.p. meritas nian atenton; sed la tempo urĝas. Kune kun la fino de ĉi tiu jarokolekto de L.P. ni devas fini nian viziton al la amsterdama zoologia ĝardeno.

Elefantoj kaj rinoceroj ŝajnas al ni vivantaj restaĵoj el delonge forpasintaj tempoj. Tute alian bildon montras al ni la delikatformaj antilopoj, kies tuta korpostukturo atestas pri rapideco. Rimarkindaj estas la ĝirafoj, kies altaj kruroj kaj longa kolo ebligas al ili atingi la branĉojn de la arboj. Per la longa, mallarĝa lango ili forŝiras la foliojn kaj senŝeligas la branĉojn. Diversspecaj bubaloj kaj la grandbuŝaj, grasaj hipopotamoj preskaŭ tentus nin dediĉi al ili iom da spaco, sed, kiel mi jam diris: la tempo urĝas.

Antaŭ ol adiaŭi la amsterdaman zoologian ĝardenon ni vizitos la restadejon de la otarioj. Jam multaj homoj sin movas en la direkto de la roko, antaŭ kiu troviĝas baseno. Alproksimiĝas la horo, kiam tiuj grandaj fokoj estos nutrataj. Vidu, kiel ilia flulinia korpo-

strukturo tute alkonformiĝis al la vivo en la akvo. De tempo al tempo ili saltas sur la larĝan ŝtonrandon de la baseno kaj aŭdigas raukan bojadon. Jen venas la prizorganto. Sitelo plena de merlangoj aŭ eglefinoj peze pendas je lia brako. Malpacience la otarioj sin ĵetas en la akvon. La prizorganto eniras la restadejon. La otarioj saltas sur la basenrandon kaj klopodas kapti fiŝon el la sitelo. Unu el la otarioj grimpas sur la rokon kaj lerte kaptas aljetitan fiŝon. Ĝojkrioj aŭdigas, kiam la otario saltas de la roko en la akvon.

Sed nun ni adiaŭas „Artis”. Multon mi rakontis, sed ankoraŭ multe pli multe devis resti nepriparolita. Vizito al zoologia ĝardeno malkaŝas al vi iom pri la grandeco de la naturo, sed antaŭ ĉio: juĝu ne tro rapide. Unue vidi, poste pripensi kaj nur tiam paroli, estu la devizo, ankaŭ ĉi tie!

Bonvolu korekti: Vertaal in Esperanto, opgave 13, paĝo 92a, unua kolono, 2a linio de malsupre: *vleester* d.e. *vleeseter*. Vert. v. opg. 12, p. 93a, unua kol., 3a linio de supre, inter: *grandaj varanoj kaj ... kaj la kameleonoj* enmetu: *la belaj igvanoj*. Sur la sama paĝo, 2a kol., 5a linio de supre: *suprentiritaj* d.e. *suprentirataj*. En la sama kol., 14a linio de supre: *ĝias* d.e. *ĝuas*.

POR PROGRESANTOJ

J. van Scheepen.

Vertalingen zende men vóór de 10e van de volgende maand aan het redactie-adres: Roelantstrat 4, Amsterdam-W.

Opgave 16; vertaal in Esperanto:

In de 16e eeuw kwamen heksenprocessen nog herhaaldelijk voor. Weyer uit Kleef verzette zich hier tegen met kracht, toonde aan dat de verschillende proeven, die op verdachte personen werden toegepast, van geen gewicht waren en alle overtuigingskracht misten. Hij was een held, die zijn tijd ver vooruit was en voor allerlei nerveuse verschijnselen wist hij de goede oplossing te vinden. Tal van slachtoffers, die dreigden opgeofferd te worden door het geloof aan ketterij en verbondenheid aan de duivel, wist hij van martelingen en de dood te redden. Vervolging is zijn deel, zijn huis wordt verwoest en als hij sterft wordt hij uitgemaakt voor giftmenger en duivelszoon. Het moest nog tot 1782 duren, voordat voor de laatste maal een heks werd verbrand.

Dr. R. E. W.

Vertaling van opgave 14.

Oficiro Tolstoj 1), sprita 2) kaj gaja parolanto 3), posedis 4) forte evoluantan 5) mimikan talenton. Iun tagon 6) li atendis 7) kun kelkaj 8) amikoj 9) en palaco 10) salon(eg)o por esti lasata 11), en la imperiestrajn ĉambr(eg)ojn 12). Por pasigi 13) la tempon Tolstoj senkoste 14) donis prezenton 15), ĉe kiu 16) li tiel „laŭnature“ imitis la caron, ke la rigardantoj 17) ridegis. Tamen subite la ridego formortis 17) kaj rigardante malantaŭen 19) Tolstoj vidis, ke le caro vicigis sin 20) en la grupeton. Li severe rigardis la junan oficiron kaj basis 21): „Daŭrigu!“ 22) Kun eksterordinara spirita ĉeesto Tolstoj denove ŝanĝis sian

mienon 23), imitis la mangeston de la caro kaj diris: „Tolstoj, vi imitaĉis 24) min kaj vi fakte meritas 25) severan 26) punon. Sed tial ke vi estas tiom juna, ĉi tiun fojon mi pardonos 27) vian impertinent(ec)on!“

La caro kore ridis pri 28) tiom da lerteco kaj elkore pardonis la junulon 29).

(Bbl.)

1) Zonder lidwoord, daar de eigenaam volgt. Het is, menen wij, iets specifieks van het Nederl. leger om te spreken van de officier A. 2) Niet: *spirita*. 3) Ook: *parolemulo*, *babilemulo*, *rezonanto*. 4) *havis*. 5) Ook: *progresintan*, *disvolvigintan*, *kreskintan*. 6) Ook: *certain tagon*, *iutage*. 7) Ook: *staris atendente*. Als bepaling van gesteldheid kan ook: *atendanta*. 8) Niet: *paro* = twee. 9) Ook: *kamaradoj*. 10) Ook: *salonego de la palaco*. 11) Ook: *por ke oni enlasu lin*; *atendante la permeson eniri*. 12) Ook: *apartamentojn*. 13) Ook figuurlijk: *mortigi*. 14) Ook: *senpage*. 15) Ook: *spektaklon*. 16) Ook: *ĉe kio*. 17) Ook: *vidantoj*. 18) Ook: *haltis*; *mutigis*. 19) Ook: *kaj kiam Tolstoj rigardis malantaŭen, li vidis*. 20) Ook: *kunigis*; *ĉestis kuninginta sin*; *enmiksis sin*. 21) Ook: *alparolis lin kun basa voĉo*; *kun basa voĉo ordonis*. 22) Ook: *plu*. 23) Ook: *vizagon*. „Mieno“ geeft echter juist weer het veranderen der „trekken; grimacis“. 24) Ook: *kopiis*; *simiis*. 25) Hier werd veelal vertaald met „meritis“. De tsaar zou in dit geval echter gezegd hebben: Je verdient enz. of: Je zou verdienen. 26) Ook: *gravan*; *pezan*; *grandegan*. 27) Ook: *indulgos*; *toleros*. 28) Ook: *pro*. 29) Ook: *la junan homon, viron*.

Beoordeling: V. P. te E. 7; J. T. te D. 7; A. D. te Z. 6; Astor 8; P. R. te G. 6; A. B. te A. 7; D. B. te L. 6; A. L. te G. 9; L. H. P. te R. 6.

Dem.: Kio estas la traduko de la jena frazo? „Wij verkrijgen door waarneming en onderzoek begrip van de verschijnselen der natuur“.

Resp.: „Per observado kaj esplorado (aŭ: Observante kaj esplorante) ni akiras komprenon pri la fenomenoj de la naturo.“

Dem.: Kio estas konvena traduko por „opklapbed“?

Resp.: Se ni tradukus laŭ la senco, la traduko fariĝus iom longa, aŭ nebela, ekz. „levebla lito, murstara lito, ŝovebla lito“. Ni trovis ie „litmeblo“; kio ŝajnas al ni konvena vorto.

Dem.: Bonvolu traduki por mi la jenajn vortojn: 1. boorschaaf, 2. bossingschaaf, 3. duiveljager, 4. schuine-kantschaaf, 5. kapzaag, 6. spanzaag, 7. verstekhaak, 8. zwaaihaak, 9. bankhamer, 10. klauwhamer.

Resp.: 1. sulkorabotilo, 2. panelrabotilo, 3. listelrabotilo, 4. oblikva rabotilo, 5. dorsosegilo, 6. streĉsegilo, 7. ortigilo, 8. bivello, 9. ordinara aŭ unukapa martelo, 10. dukapa aŭ najlotira martelo.

Dem.: Kiu estas la ĝusta traduko por „concentriekamp“?

Resp.: La nomo „koncentrejo“ jam fariĝis ĝenerale uzata.

POETE FILOZOFIA KONSIDERO PRI LA GRAMATIKA OBJEKTO

Por fari verkaĵojn pri la gramatika objekto ni agas bone, esplorante, kiaj konsideraj ebloj ekzistas por tiu ĉi ŝajne proza temo. Mi diras „ŝajne”, ĉar, se ni rigardas tiun ĉi kazon el diversaj flankoj, ĉe diversa lumigo, ekestas apud la prozaĵ kaj eniugaj, ankaŭ kelkaj interesaj aspektoj. Cetere, lingvistika priskribo pli similus gramatikan ol traktaĵojn en verkaĵa formo. La unua konsidera eblo tamen intime rilatas la jenon: ĉar ĝi ja diras al ni, ke la akuzativo difinas la finaĵojn de la substantivoj, de la adjektivoj k.t.p. en pasiva senco, tio inkluzivas la fakton, ke okazas kun ĝi transiro de la ago. Ni ja ankaŭ havas aktivan formon. En ĉi tiu simpla klarigo troviĝas mondo de okazado, estas esprimata la konflikto, la kontrasto. Per tio ĝi tuj tuŝas niajn sentojn, metas nin antaŭ la juran problemon. Per tio ni staras en la fokuso de l' batalo, eksplodinta inter la du substancoj: la unua, kiu agas, kaj la lasta (kurioze, ĉu ne?), kiu suferas, pasivas. Rimarkinde, cetere, ke tiel seka, objektiva difino kiel „pasiva objekto” vibrigas ĉe ni kordojn litigitajn al niaj plej profundaj etikaj sentimentoj. Efektive, nia koro malfermiĝas al tiu, kiu suferas; kaj ni inklinas okupi agreŝivan pozicion kontraŭ la kaŭzinto de tiu sufero. Ni enprofundiĝas en mondon

de veaĵoj, kiu povas fariĝi el nura parolo, el simpla gesto.

Dum la skribado tamen evidentiĝas al mi, ke flanke de l' tragiko, ankaŭ la humoro ne mankas al tiu ĉi kazo. Foje ja povas okazi, ke en nia lingvo, laŭ la neniom sufiĉe laŭdata gramatiko, pasiviĝo de cetere ĝojplena ago estas enrubrikiĝata en la akuzativo, do en pasivsencan formon. Ĝi estas kvazaŭ ia Vendredo sur la Robinsona insulo, devojĝinta sunradon en stratetaĉa loĝejo. Rimarkinda kontraŭdiro, kiun ni ja fakte trovas en ĉiaj aferoj; ŝajna haoso, kie ĉio cetera estas ekvilibra, ĉar, ĉu la signifo de l' aktivsenca formo ne dependas de ĉeesto de pasivsenco? Ne estus al mi malfacile diri ankoraŭ pli pri la ĉi supra afero. Trafaj tamen al mi ŝajnas la poemaj linioj, en kiuj tiu ĉi reala vero pri la unueco de l' kontrastoj estas ĉsprimata, kaj per kiuj mi volas fini:

Plej ofte homa la sufer'
Kaŭziĝas el la timhimer';
Reale ĝi ne venas.
Pli multe hom' do trenas
Ol laŭ destin' de Di'.

Geefhuizen

(El „Utrechtta Esperantisto” n-o 79)

DE WERKWOORDEN

*Verhouding tot onderwerp en voorwerp.
(Slot.)*

In de practijk kunnen wij de tweede betekenis van deze werkwoorden beslist niet missen. Zonder deze tweede betekenis zouden wij b.v. niet kunnen vertalen: *de pen schrijft slecht; die zaag zaagt niet; de bezem veegt; het touw bindt, trekt; de wekker wekt mij; slechte zeep wast niet af; de molen maalt.* In deze voorbeelden is *pen, zaag* enz., hoewel als onderwerp gebruikt, in werkelijkheid werktuig, waarmee men schrijft, zaagt enz. Wij hechten dus maar liever aan al zulke werkwoorden de beide hiervóór besproken betekenissen.

Eén oplossing zou wel mogelijk zijn, maar dit middel is veel erger dan de kwaal zelf. Men zou n.l. aan de genoemde werkwoorden alleen een tweede betekenis kunnen geven (*het mes snijdt = la tranĉilo tranĉas*), en de eerste beteke-

nis daarvan vormen met *igi* (*men snijdt met een mes = oni tranĉigas per tranĉilo*), maar het resultaat zou een te groot aantal werkwoorden met *igi* zijn, en bovendien een geweldige chaos in de practijk opleveren.

Toch zijn er twee werkwoorden, waarbij men *igi* in zo'n geval wél toepast, n.l. *ĉirkaŭ(igi)* en *anstataŭ(igi)*, hetgeen de volgende voorbeelden duidelijk aantonen: *Mia plumo perdiĝis. Kraĵono devas anstataŭi ĝin. Do, mi anstataŭigas ĝin per kraĵono.*

Arboj ĉirkaŭas la placon. La urbeŝtraro decidis ĉirkaŭigi la placon per arboj.

En ook ziet men wel eens *interesiĝi* gebruikt in de betekenis van *belang-in-boezemen*, waar men meestal gerust met *interesi* volstaan kan, analoog aan *kovri, infekti, narkoti, apogi* enz. *Interesiĝi* heeft eigenlijk niet de betekenis van *igi interesi* of *igi interesa*, maar men bedoelt hiermee: *veki interesigi*.

NEOLOGISMOJ

Nia enkonduka artikoleto pri neologismoj havis sukceson. Pluraj legantoj esprimis sian kontentiĝon pri nia intenco publikigi liston da tiaj vortoj. K-doj Slijper kaj Derieuw jam sendis al ni listojn da mem kolektitaj neologismoj. Ni esperas, ke pliaj sekvos. Pro la montrita kunlaboremo ni prokrastis nian jam preparitan unuan liston, preferante unue aperon de la senditaj listoj. En la nuna numero ni komencas publikigi serion da neologismoj, kiujn k-do Slijper kolektis, precipe el „Literatura Mondo“.

Denove ni atentigas, ke la publikigo ne signifas rekomendon. Grandparte la novaj vortoj estas sendube akceptindaj; pri dua parto ekzistas dubo aŭ diferencaj opinioj; fine ekzistas pluraj nepre malrekomendindaj. Nur la lastajn ni signos per x.

Al interesigantoj ni konsilas transskribi la vortojn en kajeron laŭ alfabeto ordo, por ke ili iom post iom akiru vastan kolekton da neologismoj, el kiu ili povos laŭbezzone ĉerpi.

acerba, adstringe gusta (wrang, bitter, fig.: bits)

adoleska, viri(n)iĝanta

anglomeno, amiko de Anglio (anglo-maan)

apodikta, nepra, rezistebla (onweerlegbaar, stellig)

aprezi, taksu la valoron de iu aŭ io (op prijs stellen)

ascendi, supreniri (stijgen, bestijgen)

autopsio, scienca esploro pri kadavro (lijkschouwing, -opening)

bahanta, *bakhanta*, diboĉega (dol, uitgelaten, woest, losbandig), derivita de *Bakho*, la dio de la vino

belfrido, observa kaj alarma urbturo (uitzichttoren)

borsto, vaganta laboristo

bruska, kruda, ofende abrupta (brusk)

brutala, beste kruda (brutaal)

bunta, diverskolora (bont)

cimetaro, turka kurba sabro

cirkonspekta x, malriskema (behoedzaam, omzichtig)

darti x, havi permeson (mogen)

dekrescendo, voĉa malfortiĝo

descendi, malsupreniri (af dalen)

dura x, malmola (hard, ankaŭ fig.)

-eska (sufikso), -simila (-achtig)

etoso, spirita atmosfero de medio, pejzaĝo

filero, hungara monereto (filler)

flako, senprofunda pluvmarĉeto (plas)

frida x, malvarma (koud)

glaŭka, marverda (zeegroen)

gvati x, kaŝobservi, deĵorobservi (bespieden)

ĝigo, marista danco (horlepíjp)

hanti, konstante okupi turmente (telkens weer opdoemen, niet loslaten (van gedachten, herinneringen); bildoj el la milito hantis lian cerbon)

hasti x, urĝigi, rapidi (zich haasten)

hida x, abomene terura (afschuwelijk)

holi x, iri por serĉi, preni kaj alporti (halen)

hororo x, teruriĝo (afkeer, afschuw)

hulo, senventa ondovomo (deining)

infuzorio, mikroskopo malgranda besteto (infusiediertje)

jaluzio, latkurteno (jaloezie)

jenkio x (Yankee)

jubili, ĝojkrii (jubelen)

koagli x, koaguli (stremmen, stollen)

(Wordt vervolgd.)

BIRDONOMOJ EN ESPERANTO

La artikolojn pri birdnomoj mi zorge studis kun admiro kaj profito. Mi plene konsentas kun la vidpunkto de Makkink (p.p. 70-71). Tamen por nova radiko „specio“ mi vidas nenian neceson. „Speco“ tute sufiĉas. Ni evitu ellerni kaprompajn distingojn unuliterajn. Ni tre bezonas nomojn komunlingvajn anstataŭ latinaj sciencaj nomoj. Pro tio mi konsilas „emuo“ (internacia) anstataŭ „dromajo“.

M. C. Butler.

BINDIGO L.P.

Kiu deziras bindigi sian jarkolekton de 1948a de L.P., bonvolu sendi ĝin al ni nepre antaŭ la unua de februaro. La kosto estas f 1,25 plus afranko. Post tiu dato ni jam ne akceptos, ĉar tiam

la prezo estus pli alta. Oni atentu ankaŭ, ke de la jus finita jarkolekto ni ne povos liveri binditajn ekzemplerojn, kiel ni faris antaŭe.

Dem.: Kiel oni esprimu la diferencon inter „kraag“ kaj „boord“? Por ambaŭ mi trovis „kolumo“.

Resp.: Aparta vorto por unu el ambaŭ ne ekzistas. Generale oni ankaŭ ne sentas bezonon pri aparta vorto. Kaj estas eĉ nefacile klarigi la diferencon inter ili. „Boord“ de supra ĉemizo kelkfoje pli simila „kraag“; kaj „kraag“ de uniformo „boord“. Se tamen necese, ni nomu „kraag“ laŭforme „kuŝanta kolumo, jakkolumo, surtuto kolumo“ aŭ io simila. Kaj se oni parolas pri „tola aŭ papera kolumo“, ĉiu komprenas, ke tio estas „boord“.

